

Tjänsteställe, handläggare
Regional utveckling, Gordon Hahn

Datum
2018-09-11

Diarienummer:
18RS5454

Näringsdepartementet
Avd för hållbar tillväxt

Ert diarienummer:
N2018-03829-RTS

Region Örebro Läns remissvar angående

EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden samt Europeiska havs- och fiskerifonden, och om finansiella regler för dessa fonder och för Asyl- och migrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för gränsförvaltning och visering; de fonds specifika förordningsförslagen, ett förslag till förordning om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av Europeiska regionala utvecklingsfonden och finansieringsinstrument för externa åtgärder samt ett förslag till förordning om en mekanism för lösning av rättsliga och administrativa problem i ett gränsöverskridande sammanhang (COM (2018) 372-375, 382, 390 och 471-473) (dnr N2018-03829-RTS)

Europeiska kommissionen presenterade den 2 maj 2018 sitt förslag till EU:s fleråriga budgetram för åren 2021-2027, som därefter kompletterats med ett antal sektorsspecifika förslag. Den 29 maj 2018 presenterade EU-kommissionen ett förslag om gemensamma bestämmelser (CPR) för Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF), Europeiska socialfonden+ (ESF+), Sammanhållningsfonden (CF), Europeiska Havs- och fiskerifonden (EHFF), Asyl- och migrationsfonden (Amif), Fonden för inre säkerhet (ISF) samt instrumentet för gränsförvaltning och visering. Efter det har fonds specifika förordningsförslag presenterats. EU-kommissionen har också lagt fram ett förslag om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av ERUF och finansieringsinstrument för externa åtgärder (ETC).

Nedan redovisas Region Örebro läns synpunkter på förslaget till gemensamma bestämmelser samt de sektorsspecifika förordningar som omfattas av remissen.

Postadress
Region Örebro län
Regionkansliet
Box 1613, 701 16 Örebro
E-post: regionen@regionorebrolan.se

Besöksadress
Eklundavägen 2, Örebro
Tel: 019-602 70 00
Fax: 019-602 70 08
Organisationsnummer: 232100-0164

Sammanfattning

- Region Örebro län välkomnar förslaget om ett gemensamt regelverk för sju fonder, men beklagar att Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling inte är en del av förordningen om gemensamma bestämmelser.
- Region Örebro län är positiv till en reducering av antal tematiska mål från elva mål till fem mål.
- Region Örebro län är positiv till att behålla modellen med en övergripande partnerskapsöverenskommelse, men vill framhålla betydelsen av att programmeringsprocessen präglas av transparens, dialog och tydlig nationell vägledning.
- Region Örebro län är försiktigt positiv till den nya föreslagna modellen med en halvtidsöversyn, men vill framhålla att detta kan skapa problem för långsiktiga strategiska projekt som sträcker sig över flera år.
- Region Örebro län välkomnar kommissionens förslag om att Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden gemensamt får stödja program (flerfondsprogram) och uppmanar regeringen att skapa förutsättningar för regionala program som finansieras av båda fonderna i Sverige.
- Region Örebro län välkomnar förslagen som innebär en väsentlig minskning av den administrativa bördan för stödmottagaren och förvaltande myndighet genom att tillämpa förenklade kostnadsalternativ och schablonbelopp.
- Region Örebro län håller inte med kommissionen som valt att lyfta ut Europiska socialfonden ur Sammanhållningspolitiken vilket innebär att den territoriella anpassningen försvinner och möjligheterna till en tydligare integrering av ERUF och ESF försämras.
- Region Örebro län understryker vikten av att regional nivå får ägarskapet och därmed rådighet och inflytande över de investeringar som ska genomföras inom ESF+ och ERUF. Regionernas inflytande över genomförandet är avgörande för att möta regionala förutsättningar och uppnå bästa resultat.
- Region Örebro län anser att långsiktig strukturpåverkan enbart kan uppnås om nationell nivå ställer större krav på medverkan från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan i nästa programperiod då dessa aktörer ”äger” strukturerna.
- Region Örebro län ställer sig frågande till ett ökat fokus på landbaserat samarbete och en sammanslagning av samarbete över maritima gränser och transnationellt samarbete när det gäller Interreg-programmen.

Gemensamma bestämmelser (CPR) (COM(2018) 375)

Artikel 1 Syfte och tillämpningsområde

Region Örebro län välkomnar förslaget om ett gemensamt regelverk för sju fonder, men beklagar att Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling inte är en del av förordningen om gemensamma bestämmelser. Ansvaret för den territoriella utvecklingen omfattar även landsbygden och de delar av landsbygdsfonden som rör generell landsbygdsutveckling bör därför integreras i samma regelverk som övriga sju fonder. Det faktum att den Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling inte omfattas av de gemensamma bestämmelserna kommer sannolikt också att försvåra flerfondssamverkan på lokal nivå vilket är negativt. Region Örebro län uppmanar därför regeringen att verka för en tydligare integrering mellan jordbruksfonden och de sju fonderna i genomförandet, i synnerhet mellan regionala utvecklingsfonden och jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, särskild prioritering bör ske i förvaltande myndighetssamordning.

Region Örebro län välkomnar att Asyl- och migrationsfonden omfattas av förordningen om gemensamma bestämmelser.

Artikel 4 Politiska mål

Region Örebro län är positiv till en reducering av antal tematiska mål från elva mål till fem mål. I innevarande programperiod har strukturen med tematiska mål nedbrutna på ett antal investeringsprioriteringar varit vägledande och skapat en tydlighet i programgenomförandet. Region Örebro län vill dock framhålla att ägarskapet för programmets genomförande måste ligga hos regionalt utvecklingsansvariga för att säkerställa inflytande och rådighet över de insatser som ska finansieras.

Artikel 7 Partnerskapsöverenskommelsen

Region Örebro län är positiv till att behålla modellen med en övergripande partnerskapsöverenskommelse. Utifrån erfarenheter inför nuvarande programperiod vill Region Örebro län dock betona att det är helt avgörande att programmeringsprocessen präglas av transparens, dialog och tydlig nationell vägledning vad gäller riktlinjer och regelverk för att skapa förutsättningar för ett framgångsrikt genomförande.

En förutsättning är att partnerskapsöverenskommelsen är färdigförhandlad innan de regionala programmen skrivs, för att överenskommelsen ska få den styrande effekt på programmen som är avsikten. Överenskommelsen bör innehålla anvisningar om hur flernivåstyret utövas/realiseras i frågor som rör justeringar av program under programperioden, samt tas fram i nära dialog med regionerna.

Artikel 11 Nödvändiga villkor

Region Örebro län välkomnar förslaget om att ersätta det som i denna programperiod benämns förhandsvillkor (ex-ante conditionalities) med så kallad nödvändiga villkor (enabling conditions) och att de har breddats till att även omfatta bland annat mänskliga rättigheter. Region Örebro län ser det som mycket positivt att de nödvändiga villkoren löpande under hela programperioden kommer att följas upp för att säkerställa att de är uppfyllda och tillämpas.

Region Örebro län välkomnar att det första tematiska nödvändiga villkoret är *Ett smartare Europa genom innovativ och smart ekonomisk omvandling (Smart Specialisering)*. Region Örebro län välkomnar att villkoret om smart specialisering, till skillnad från förhandskravet om smart specialisering i nuvarande programperiod, tydligare har definierats och att interregional samverkan baserad på smart specialisering lagts till som en viktig del i genomförandet av smart specialisering.

Artikel 14 Halvtidsöversyn

Region Örebro län är försiktigt positiv till den nya föreslagna modellen med en halvtidsöversyn innan medlen för de sista två åren inom programmen får beslutas. Region Örebro län vill dock framhålla att detta kan skapa problem för långsiktiga strategiska projekt som sträcker sig över flera år där de föreslagna reglerna innebär att projekten riskerar att behöva göra en så kallad ”halvhalt”. Ett alternativ till en påtvingad halvtidsöversyn skulle kunna vara en erbjudan om halvtidsdialog där EU, nationell och regional nivå gör ett nedslag/stickprov för att gemensamt bedöma om medel från alla nivåer bidrar till ökad regional måluppfyllelse. Detta skulle ge möjligheter till en mjuk och mer ändamålsenlig korrigerings i genomförandefasen.

Region Örebro län välkomnar förslaget om att koppla medlen till den europeiska planeringsterminen och det nationella reformprogrammet. Region Örebro Län är dock frågande till hur de landsspecifika rekommendationerna (CSR) ska kunna vara styrande i genomförandet för svensk del då Sveriges rekommendationer, så som de utformats de senaste åren, omfattar frågor som rör hushållens höga skuldsättning samt behov av att effektivisera bostadsmarknaden. Rekommendationerna riktar sig främst till regeringen inom områden där regional och lokal nivå inte har rådighet eller möjligheter att påverka utvecklingen.

Detta medför att strukturfondernas kommande tematiska områden måste utgöra en avgränsning för vilka områden och frågeställningar som de landsspecifika rekommendationerna kan omfatta. Det måste finnas en överensstämmelse mellan dessa båda delar i sammanhållningspolitiken.

Artikel 18 Godkännande av program

Enligt förslaget ska kommissionen framföra sina synpunkter inom tre månader efter det att medlemsstaten har lämnat in programmet. Medlemsstaten har sedan i uppdrag att se över programmet med beaktande av kommissionens synpunkter. I denna process bör de regionalt utvecklingsansvariga delta i dialogen med kommissionen om

innehållet i programmen, eftersom de är ansvariga för utformningen och genomförandet av insatserna. Regionalt utvecklingsansvariga kan bäst svara för analysen bakom och motiven till valda prioriteringar och beskrivna behov.

Artikel 19 Ändring av program

Region Örebro län anser att förslaget om ökad flexibilitet i samband med programändringar är ett steg i rätt riktning. Erfarenheten av innevarande programperiod talar dock för att regelverket bör differentieras så att länder med regionala program som är finansiellt små får tillämpa högre procentsatser än de procentsatser som föreslås. Istället för fem procent av den ursprungliga tilldelningen för en prioritering motsvarande max tre procent av programbudgeten till en annan prioritering för samma fond inom samma program, borde föreslagna procentsatser vara tio procent respektive sex procent. Förändringen måste dock ske i dialog och samförstånd med regionalt utvecklingsansvariga i de fall det rör program som regional nivå förfogar över (ERUF och ESF+).

Region Örebro län anser att:

- en förändring som innebär att nya tematiska områden tillfogas eller stryks inom ett skrivet program blir en förhandlingsfråga mellan medlemsstaten, inklusive företrädare för berörda regioner, samt EU kommissionen
- en förändring/justering av innehåll och budgetmässigt mellan befintliga programområden inom landet, blir en fråga för Övervakningskommittén (ÖK)
- en förändring som enbart handlar om justering av budgetposter men där budgetramen är intakt, blir en fråga för förvaltande myndighet i samförstånd med strukturfondspartnerskapet.

I samtliga fall måste en förändring ske i samförstånd med regionalt utvecklingsansvariga.

Region Örebro län anser också att förfarandet med större programändringar måste förenklas. Nuvarande förslag innehåller inga förslag på administrativa förenklingar på detta område. Under nuvarande programperiod har detta varit en lång och tidskrävande process för förvaltande myndighet där EU-kommissionen ofta ifrågasatt de ändringar förvaltande myndighet föreslagit. Region Örebro län föreslår att en större budgetförändring, inom ramarna för tidigare nämnda nivåer, kan initieras och beslutas av förvaltande myndighet men med krav på samförstånd med regionalt utvecklingsansvarig organisation och strukturfondspartnerskap.

Artikel 20 Gemensamt stöd från ERUF, ESF+ och Sammanhållningsfonden

Region Örebro län välkomnar kommissionens förslag om att Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden gemensamt får stödja program (flerfondsprogram) och uppmanar regeringen att skapa förutsättningar för regionala program som finansieras av båda fonderna i Sverige.

Artikel 21 Överföring av medel

Region Örebro län anser att regionalt utvecklingsansvariga ska vara delaktiga genom samråd med nationell nivå inför beslut om överföring eller andra ändringar som kräver dialog/förhandling med kommissionen.

Artikel 25 Lokalt ledd utveckling (LLU)

Region Örebro län menar att den nationella appliceringen av förordningstexten ska tydligt framgå av partnerskapsöverenskommelsen och att samråd med regionalt utvecklingsansvariga gällande designen för LLU är ett krav.

Region Örebro län anser också att den förvaltande myndighet som enligt förordningstextens förslag ska vara samordnade bör i grunden ha ett utvecklings- och tillväxtuppdrag. Detta för att säkerställa att vald myndighet har ett grunduppdrag som är proaktivt och tillväxtbefrämjande, då detta kommer prägla sättet att samordna fonderna. Region Örebro län skulle slutligen gärna se en tydlig uppmaning till komplementaritet mellan LLU och stadsutveckling, på samma sätt som strävan efter fondsamordning.

Artikel 26 Lokalt ledda utvecklingsstrategier

Förslaget innebär att förvaltande myndigheter ska fastställa kriterier för urvalet av lokala utvecklingsstrategier. Region Örebro län vill i detta sammanhang framhålla vikten av att kriterierna är tydliga och transparenta för de lokala aktörer som ska delta i arbetet med lokalt ledd utveckling och utformningen av strategierna. Region Örebro län rekommenderar därför att förordningstexten bör förtydligas enligt följande: ”De relevanta förvaltande myndigheterna ska fastställa **transparenta** kriterier för urvalet av strategierna...”.

Region Örebro län ser dessutom gärna att förordningstexterna framhåller vikten av att de lokala utvecklingsstrategierna stämmer överens/går i linje med de regionala utvecklingsstrategierna, samt att de lokala utvecklingsstrategierna tas fram i samråd med regionalt utvecklingsansvariga.

Artikel 48 Bidragsformer

Region Örebro län välkomnar förslagen som innebär en väsentlig minskning av den administrativa bördan för stödmottagaren och förvaltande myndighet genom att tillämpa förenklade kostnadsalternativ och schablonbelopp.

Region Örebro län vill i detta sammanhang särskilt lyfta erfarenheterna av de administrativa rutinerna för närvarorapporteringen inom ESF inom nuvarande programperiod. Kraven på deltagarnas underskrifter på närvarolistor hos utsatta målgrupper med lågt förtroende för myndigheter har skapat stora problem för projekten. De administrativa rutinerna riskerar att förstärka misstron mot myndigheterna och har gjort det svårt att nå dessa målgrupper och involvera dem i satsningar, samt att projekten fått ekonomiska problem vid rekvisering av medel på grund av ofullständiga underlag. Region Örebro län efterfrågar således ett

förordningsförslag som öppnar för ett ökat förtroende för projektledning gällande deltagandet från dessa grupper. Förvaltande myndighet bör ges mandat att avgöra när ett sådant förhållande är aktuellt från fall till fall.

En annan problematik gällande medfinansiering inom ESF gäller insatser riktade till grundskoleelever. Tidiga insatser för unga försvåras under nuvarande programperiod eftersom naturlig medfinansiering saknas, till skillnad från exempelvis deltagare från Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan.

Artikel 49 Schablonsatser för indirekta kostnader

Region Örebro län välkomnar förslaget att tillämpa schablonersättningar i större utsträckning för indirekta kostnader.

Artikel 57 Stödberättigande

Region Örebro län välkomnar förslaget om att insatser helt eller delvis får genomföras utanför en medlemsstat eller utanför unionen under förutsättning att insatsen bidrar till programmets mål. Region Örebro län efterfrågar dock tydligare skrivningar kring stödberättigande i andra programområden, liksom de skrivningar som finns i gemensamma bestämmelser artikel 70 i nuvarande programperiod. Möjligheten för programmen att även fortsättningsvis kunna förlägga vissa insatser utanför programområdet är avgörande för att ex. Artikel 3 och komponent 5 inom förordningen för Interreg ska kunna förverkligas. Region Örebro län anser att även de funktionella regioner och samarbeten som finns utanför NUTS2 indelningen (ex. området Bergslagen och Värmland) ska kunna finansieras med hjälp av strukturfondsmedel.

Artikel 77 Utökade proportionella arrangemang

Region Örebro län välkomnar förslaget om ökad användning av proportionerliga förvaltnings- och kontrollsystem, som innebär att program med lägre risk kan förlita sig mer på nationella system.

Artikel 102 Geografiskt tillämpningsområde

Region Örebro län beklagar reduceringen av budgeten för EU:s sammanhållningspolitik på sju procent, men är mycket positiv till att EU:s sammanhållningspolitik även fortsättningsvis föreslås omfatta samtliga regioner i EU.

Artikel 106 Fastställande av medfinansieringsgrad

Enligt förslaget föreslås en utökad nationell medfinansiering av programmen med ett tak på 40 procent EU-finansiering för den kategori där Sverige ingår. Region Örebro län vill understryka att strukturfonderna medfinansierar i stor utsträckning det regionala tillväxtarbetet i Sverige idag, och bortfallet måste därför kompenseras i motsvarande grad i de nationella anslagen för regional tillväxt.

Region Örebro län anser också att medfinansieringsnivån ska, inom ett visst intervall, vara förhandlingsbar med kommissionen och därefter fastställas i samband med partnerskapsöverenskommelsen. Region Örebro Län anser också att medfinansieringsnivån ska kunna omförhandlas under programperioden om EU, medlemsstaten och regionerna, finner skäl för en sådan ändring. Inom de olika insatsområdena finns stora skillnader vad gäller utbud av aktörer som är beredda att agera projektägare och som har ekonomiska förutsättningar för detta, vilket bör avspeglas i medfinansieringsnivåerna.

Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) (COM(2018) 390

Region ÖrebroLän avstår från att lämna synpunkter gällande Europeiska havs- och fiskerifonden.

Europeiska socialfonden+ (ESF+) (COM(2018) 382)

Artikel 4 Särskilda mål

Region Örebro län håller inte med kommissionen som valt att lyfta ut Europiska socialfonden ur Sammanhållningspolitiken vilket innebär att den territoriella anpassningen försvinner och möjligheterna till en tydligare integrering av ERUF och ESF försämras. Denna förändring får för svenskt vidkommande inte äventyra den innevarande kopplingen mellan sociala och kompetensmässiga utmaningar som socialfonden har i fokus och det regionala utvecklings- och tillväxtuppdraget. Regionalt utvecklingsansvariga måste även under nästa programperiod uppfattas som den givna aktören regionalt för att skriva en regional handlingsplan och driva mobilisering kring socialfonden.

Region Örebro län välkomnar dock att EU-kommissionen tar ett helhetsgrepp på det sociala området och att målen stärker kopplingen till den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Region Örebro län ser också positivt på att ESF+ ska bidra till de övergripande målen; ”ett smartare Europa” och ”ett grönare Europa”. Däremot saknar Region Örebro län en tydlig referens till det tematiska målet ”ett mer sammanlänkat Europa”, där det bör finnas en tydlig koppling till området digitalisering med syfte att skapa ökad delaktighet för ESF:s målgrupp samt förbättrad tillgänglighet. Det bör också finnas kopplingar till regional nivåns uppdrag vad gäller arbetet med regionala digitaliseringsstrategier. Mot bakgrund av dessa argument anser Region Örebro län att detta tematiska mål är minst lika viktigt för ESF+ som de två först nämnda målen.

Artikel 7 Samstämmighet och inriktning på tematiska mål

Region Örebro län understryker vikten av att regional nivå får ägarskapet och därmed rådighet och inflytande över de investeringar som ska genomföras. Den nationella arbetsmarknadspolitiken genomförs i huvudsak på regional och lokal nivå och det är

eftersträvansvärt att i detta sammanhang skapa tydligare synergier med det regionala kompetensförsörjningsarbetet. Regionernas inflytande över genomförandet är avgörande för att möta regionala förutsättningar och uppnå bästa resultat.

Region Örebro län välkomnar förslaget om att koppla medlen till de utmaningar som identifierats i de nationella reformprogrammen, men ställer sig frågande till hur de landsspecifika rekommendationerna ska kunna vara styrande i genomförandet för svensk del då Sveriges rekommendationer, så som de har varit utformade under de senaste åren, omfattar frågor som rör hushållens höga skuldsättning samt behov av att effektivisera bostadsmarknaden. Rekommendationerna riktar sig främst till regeringen inom områden där regional och lokal nivå inte har rådighet eller möjligheter att påverka utvecklingen.

Region Örebro län anser inte att förslaget i tillräckligt stor utsträckning tydliggör hur större synergieffekter och samordning mellan ESF+ och EU:s övriga fonder och program kan uppnås. I nuvarande programperiod har fondsamordningen inte fungerat på grund av att medel från olika fonder inte kan kombineras i en gemensam ansökan för integrerade insatser. Dessa fall har krävt två separata ansökningar till respektive fond.

Region Örebro län efterfrågar också ett mer strategiskt arbetssätt när det gäller förvaltande myndighets tillämpning av de regionala handlingsplanerna inom ESF. Det krävs dessutom en bättre dialog med regionalt utvecklingsansvariga och andra regionala aktörer när det gäller utlysningarnas fokus och projektportföljer.

Region Örebro län vill därför se en tydlig formulering i partnerskapsöverenskommelsen om att ESF genomförhandlingsplanen för ESF i varje NUTS2-region (ÖMS) i nära samverkan med regionalt utvecklingsansvariga aktörer. Vidare anser Region Örebro län att en större andel av socialfondens medel avsätts till strukturpåverkande insatser (se motsvarande PO1 och insatsområde 1:2) i linje med regionalt utvecklingsansvarigas utvecklings- och tillväxtuppdrag (inte individbaserade medel).

Öronmärkning för social integration är inte önskvärt då Region Örebro län gör bedömningen att integration inte kan uppnås genom tillfälliga avgränsade projekt. Här krävs mer integrerade satsningar som omfattar insatser från olika politikområden. En öronmärkning ökar risken för att satsningar tvingas fram som leder till suboptimering. Om öronmärkning är ett krav så bör nivån vara förhandlingsbar och möjlig att korrigera under programperioden, förslagsvis reglerad via partnerskapsöverenskommelsen.

Artikel 8 Partnerskap

Erfarenheten från nuvarande programperiod visar på bristande engagemang från arbetsmarknadens parter. Region Örebro län anser att långsiktig strukturpåverkan enbart kan uppnås om nationell nivå ställer större krav på medverkan från Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan i nästa programperiod då dessa aktörer

”äger” strukturerna och bör ta tillvara mervärdet och resultatet av genomförda projekt. I nuvarande programperiod har direktiven och de interna incitamenten samt den överordnade nationella ledningens förhållningsätt inom dessa myndigheter inte uppmuntrat till ett gemensamt engagemang med regionalt utvecklingsansvariga kring ESF.

Artikel 13 Innovativa åtgärder

Region Örebro län välkomnar kommissionens förslag som innebär att medlemsstaten ska uppmuntra insatser för social innovation och sociala experiment samt stärka bottom-up-strategier och partnerskap som involverar offentliga myndigheter, privat sektor, civilsamhället och lokala aktionsgrupper inom lokalt ledda utvecklingsstrategier.

Artikel 15 Indikatorer och rapportering

Region Örebro län anser att urvalet av indikatorer bör bestå av en kombination av ett fåtal EU- gemensamma samt en majoritet av nationellt utpekade indikatorer. Valda indikatorer ska tydligt avspegla önskade mervärden på respektive samhällsnivå. Indikatorer ska finnas och spegla förändringar: a) inom sakområden, b) hos individer, c) inom och mellan organisation, samt d) inom rådande struktur. Det bör finnas ett tak för antal indikatorer.

Artikel 26 Operativa mål

Erfarenheten från nuvarande programperiod visar att hälsoprogrammet hittills varit inriktat på samarbeten på nationell nivå (så kallade joint actions) samt samarbeten mellan internationella organisationer där en stor del av medlen öronmärkts på förhand. Detta har inneburit att utrymmet för regionala myndigheters och aktörers medverkan och möjligheter till europeiskt samarbete och utbyte varit mycket begränsat. Ett av de föreslagna operativa målen 2b) Stärka hälso- och sjukvårdssystemet omfattar delmålen hälsofrämjande och förebyggande åtgärder samt stöd till digital omvandling. Detta är områden som ingår i regional nivåns ordinarie hälso- och sjukvårdsuppdrag, och här finns expertis och erfarenheter att ta del av, samt ett stort behov av erfarenhetsutbyte med tanke på de utmaningar Sverige står inför med åldrande befolkning, ökad ohälsa etc. Region ÖrebroLän vill därför betona vikten av att inför kommande programperiod tydliggöra och underlätta regionala aktörers medverkan.

När det gäller programmet EaSI (Employment and Social Innovation) vill Region Örebro län framhålla att det genom detta program finns en potential att överbygga de utmaningar som finns inom kompetensförsörjning och arbetslöshet/utanförskap visavi tillskapandet av nya arbetsplatser och alternativa former för sysselsättning och anställning/egen försörjning. Region Örebro län ser här att EaSI kan utgöra en del/en komponent för att underlätta nya former för integration, anpassningar på arbetsmarknaden och förnyelse av arbetslivet.

Asyl- och migrationsfonden (Amif) (COM(2018)471)

Artikel 3 Fondens mål

Region Örebro län välkomnar EU-kommissionens förslag som innebär att sammanhållningspolitikens medel ska möta långsiktiga behov, medan Amif fokuserar på kortsiktiga behov och tidiga integrationsåtgärder.

Artikel 8 Budget

Region Örebro län är positiv till den utökade budgeten för Amif.

Artikel 26 Bistånd i nödsituationer

Region Örebro län är positiv till den flexibilitet som föreslås avseende medeltilldelning till medlemsländerna baserat på tryck vad gäller asyl, migration och integration. Behovet av mer flexibla fondmedel när akuta situationer uppstår är en erfarenhet från nuvarande programperiod.

Medlemsländer vilka under innevarande programperiod kan uppvisa goda resultat inom området bör tillräknas detta, dels inför fördelningen av medel från AmiF, dels som lättnad i de krav som följer med fondens administration.

Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden (ERUF) (ERUF/CF) (COM(2018) 372)

Artikel 2 Särskilda mål

Region Örebro län är positiv till en reduktion av antal tematiska mål från elva mål till fem mål. Region Örebro län vill understryka att ägarskapet för programmets genomförande måste ligga hos regionalt utvecklingsansvariga för att säkerställa inflytande och rådgivning över de insatser som ska finansieras. Region Örebro län anser att medlemsstater och regionala program som kan uppvisa hur valda prioriteringar inom PO1 – PO5 kan utformas så att måluppfyllelsen inom ett programområde kan understödja måluppfyllelsen inom övriga valda programområden bör ges särskild uppmärksamhet.

Artikel 3 Tematisk koncentration

Region Örebro län är positiv till ökad tematisk koncentration men vill framhålla vikten av regionalt inflytande och rådgivning över de insatser som ska genomföras.

Artikel 7 Indikatorer

Region Örebro län ställer sig i grunden positiv till valda indikatorer, både vad gäller resultat och output, men vill framhålla vikten av att urvalet prövas mot den statistik/de indikatorer som redan används i varje medlemsland.

Artikel 9 Hållbar stadsutveckling

Region Örebro län anser att det är positivt att stadsutveckling lyfts fram och att medel till denna insats öronmärks. I nuvarande programperiod har enbart Stockholm, Göteborg och Malmö fått ta del av medlen och Region Örebro län vill därför framhålla vikten av att städer/kommuner, oavsett storlek, inom alla regioner får möjlighet att ta del av medlen i kommande programperiod. Enligt förslaget ska insatser riktade till stadsutveckling som kombineras med insatser till landsbygdsutveckling uppmuntras. Sådana insatser skulle med fördel kunna premieras genom att den högsta medfinansieringsnivån gäller för båda satsningarna.

Artikel 10 Europeiska stadsinitiativet

Region Örebro Län välkomnar kommissionens förslag som ska omfatta alla stadsområden och stödja EU-agendan för städer.

Fonden för integrerad gränsförvaltning (COM(2018) 473)

Region Örebro län avstår från att lämna synpunkter gällande Fonden för integrerad gränsförvaltning.

Fonden för inre säkerhet (COM(2018) 472)

Region Örebro län avstår från att lämna synpunkter gällande Fonden för inre säkerhet.

Särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) (COM(2018) 374)

Artikel 3 Komponenter inom målet Europeiskt territoriellt samarbete

Region Örebro län ställer sig frågande till ett ökat fokus på landbaserat samarbete (komponent 2A) och en sammanslagning av samarbete över maritima gränser och transnationellt samarbete (komponent 2B). Förslaget måste kompletteras med ett tydliggörande från EU-kommissionen om hur denna programstruktur ska fungera i praktiken. Region Örebro län föreslår att EU-kommissionen tillämpar artikel 44 i Interreg-förordningen (COM(2018) 374) som gör det möjligt att skapa underprogram och avsätta särskild budget för mindre programområden, annars riskerar denna typ av samarbete att nedprioriteras gentemot landbaserat gränsöverskridande samarbete och transnationella program.

Region Örebro län välkomnar förslaget om att inrätta en komponent för interregionala innovationsinvesteringar, och vill framhålla vikten av att denna komponent kopplas till att understödja de interregionala partnerskapen i samtliga av kommissionens tre tematiska plattformar för smart specialisering: ”Agri-Food”, ”Energy” och ”Industrial Modernisation”, samt stärker de regionala och nationella initiativen kopplat till genomförandet av de regionala innovationsstrategierna för smart specialisering och den nationella nyindustrialiseringsstrategin.

Region Örebro län noterar att kommissionens förslag innebär att nuvarande program Interreg Europa försvinner. Region Örebro läns erfarenhet som projektpartner är att programmet inte fungerat ändamålsenligt för svenska regioner eftersom det i första hand är avsett för regionala myndigheter som har ägarskapet över de regionala strukturfondsprogrammen på NUTS2-nivå. Detta har inneburit att partnerskapen omfattat regionala aktörer i Europa med mycket skilda förutsättningar vad gäller ägarskap och påverkansmöjligheter på kommande utlysningar inom de operativa programmen på NUTS2-nivå, vilket försvårat möjligheterna till att fullt ut dra nytta av erfarenhetsutbyte och goda exempel.

Artikel 7 Geografiskt tillämpningsområde för det interregionala samarbetet

Region Örebro län föreslår ett tillägg, där det framgår att det interregionala samarbetet främst avser regioner och regionala innovationsmiljöer.

Artikel 19 Ändring av Interreg-program

Region Örebro län välkomnar förslaget med ökad flexibilitet och möjligheten att föra över högst 5 procent av den ursprungliga tilldelningen för en prioritering motsvarande

max 3 procent av programbudgeten till en annan prioritering inom samma Interreg-program.

Artikel 44 Interreg-programmens myndigheter

Se kommentar under artikel 3. Region Örebro län förordar att denna artikel tillämpas för att skapa ett särskilt underprogram för komponent 2B (gränsöverskridande samarbete över havsgränser) och avsätta särskild budget för denna typ av mindre programområden, annars riskerar denna typ av samarbete att nedprioriteras gentemot landbaserat gränsöverskridande samarbete och transnationella program.

Artikel 45 Den förvaltande myndighetens uppgifter

Region Örebro län vill i detta sammanhang lyfta betydelsen av att ha kontaktpunkter för programsekretariatet på regional nivå för att öka den regionala förankringen och intresset för programmen bland potentiella stödmottagare på regional och lokal nivå.

För övrigt anser Region Örebro län att kommissionens förslag inte innehåller tillräckligt tydliga skrivningar om hur synergier mellan de operativa programmen på NUTS II-nivå och Interreg-programmen kan förbättras. Detta skulle kunna ske genom att också de operativa programmen på NUTS II-nivå, liksom den nya komponenten i Interreg (se artikel 3 ovan) får en tydlig anknytning till de interregionala partnerskapen i kommissionens tre tematiska plattformar för smart specialisering: ”Agri-Food”, ”Energy” och ”Industrial Modernisation”.

Region Örebro län

Andreas Svahn
Regionstyrelsens ordförande

Rickard Simonsson
Regiondirektör